

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 65/06-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júla 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho prerokoval prijatú sťažnosť I. K. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. E 182/98 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. K. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. E 182/98 porušené bolo.

2. I. K. K. n e p r i z n á v a finančné zadosťučinenie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 65/06 z 12. apríla 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. K. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. E 182/98.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že označené konanie začaté na základe jeho návrhu na súdny výkon rozhodnutia, doručeného okresnému súdu 25. mája 1998, nie je ani napriek viac než sedem a pol ročnej dĺžke jeho konania právoplatne skončené.

Vzhľadom na to sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti v konaní vo veci samej nálezom rozhodol, že postupom okresného súdu v uvedenom konaní bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a súčasne navrhol, aby ústavný súd prikázal porušovateľovi jeho práv konať v tejto veci bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk a úhradu trov konania.

V súlade s § 29 ods. 3 zákona o ústavnom súde zaslal ústavný súd 25. apríla 2006 sťažnosť sťažovateľa okresnému súdu s výzvou, aby sa k nej vyjadril v určenej dvadsaťdňovej lehote.

Na uvedenú výzvu odpovedal okresný súd prostredníctvom jeho predsedu podaním č. Spr. 518/06 doručeným ústavnému súdu 26. mája 2005, v ktorom okrem iného uviedol:

„Konanie vo veci sp. zn. E 182/98 bolo začaté dňa 25. 5. 1998 na základe návrhu podaného sťažovateľom, ktorým sa sťažovateľ domáhal výkonu rozhodnutia na základe rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 16. 1. 1991 č. k. 4 C 184/89-191 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. 7. 1991 č. k. 18 Co 25/91-224, ktorými bolo určené, že výpoveď z pracovného pomeru daná sťažovateľovi jeho zamestnávateľom je neplatná.

Dňa 13. 12. 2005 bolo zistené, že došlo k strate spisu a tak bola nariadená jeho rekonštrukcia. Sťažovateľ odmietol poskytnúť súdu potrebnú súčinnosť pri rekonštrukcii spisu, v dôsledku čoho nebolo a ani nie je možné zistiť, aké úkony a v akom časovom slede boli súdom v konaní urobené. Je však pravdou, že o návrhu sťažovateľa meritórne rozhodnuté nebolo.

Podaním zo dňa 25. 1. 2006 sťažovateľ v súlade s ustanovením § 372m O. s. p. súdu oznámil, že podal návrh na vykonanie exekúcie, na základe ktorého súd dňa 20. 3. 2006 poveril súdneho exekútora JUDr. B. vykonaním exekúcie.

Vychádzajúc z uvedeného akceptujem tvrdenie sťažovateľa o prieťahoch v konaní spôsobených súdom. Zistené prieťahy považujem za zbytočné a preto postupom súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky i práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V tejto časti preto navrhujeme sťažnosti sťažovateľa vyhovieť.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia jeho, skôr uvedených, základných práv sa domáha aj ďalších nárokov. V tejto zvyšujúcej časti sťažnosť navrhujeme zamietnuť.

Sťažovateľ dňa 12. 1. 2006 podal návrh na vykonanie exekúcie a tak v súlade s ustanovením § 251 ods. 1 v spojení s § 372m O. s. p. v znení zákona č. 241/2005 Z. z. vec sp. zn. E 182/98 o výkon rozhodnutia bola postúpená súdnemu exekútorovi súdom poverenému na vykonanie exekúcie. Tým dňom 20. 3. 2006, ktorým dňom bol spis o výkon rozhodnutia postúpený súdnemu exekútorovi, je treba konanie o výkon rozhodnutia vedené pod sp. zn. E 182/98 považovať za skončené. Nemožno preto vyhovieť tej časti sťažnosti

sťažovateľa, v ktorej žiada prikázať Okresnému súdu Bardejov bez prieťahov vo veci konať a rozhodnúť.

Rovnako tak nie je možné vyhovieť tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorou žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150.000,- Sk a to napriek tomu, že v konaní k zbytočným prieťahom došlo. Sťažovateľ totiž výkonu rozhodnutia sa domáhal na základe rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 16. 1. 1991 č. k. 4 C 184/89-191 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. 7. 1991 č. k. 18 Co 25/91-224, ktorými však bolo iba určené, že výpoveď z pracovného pomeru daná sťažovateľovi jeho zamestnávateľom je neplatná a teda sťažovateľovi nimi nebolo priznané konkrétne právo (okrem priznania náhrady trov konania v sume 188,- Sk, vymoženie ktorých sa však sťažovateľ svojim návrhom nedomáhal), vymoženie ktorého by bolo možné prostredníctvom výkonu rozhodnutia v zmysle § 251 a nasl. O. s. p. v znení vtedy platnom. Ak aj súd o návrhu sťažovateľa na výkon rozhodnutia nerozhodol, sťažovateľovi nielenže nevznikla ujma, ale nečinnosťou súdu sťažovateľ netrpel stavom právnej neistoty. Priznanie sťažovateľom žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy by bolo neprimerané okolnostiam prípadu i ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR. Postačujúcim sa vzhľadom na okolnosti prípadu javí samotné konštatovanie porušenia práv sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Citované stanovisko zaslal ústavný súd 23. júna 2006 na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľa. Na stanovisko okresného súdu reagoval samotný sťažovateľ podaním z 27. júna 2006, v ktorom poukázal na to, že priznanie predsedu okresného súdu o strate spisu po viac ako siedmich rokoch od podania návrhu svedčí o tom, že jeho „nadmieru dôležitej kauze“ nebola venovaná žiadna pozornosť. Podľa sťažovateľa predseda okresného súdu zavádzajúco uvádza, že 20. marca 2006 bol dotknutý spis postúpený súdnemu exekútorovi, pretože v skutočnosti okresný súd súdneho exekútora síce „... poveril, ale iba na vymoženie trov konania vo výške 188,- Sk, takže vôbec ho nepoveril na to podstatné, aby súdny exekútor vymohol pre mňa predovšetkým a najsamprv moju právoplatne vysúdenú prácu, čo bardejovský súd podľa mňa do nadobudnutia účinnosti zákona čís. 341/05 Z. z. urobiť mohol, ale súdny exekútor už to urobiť údajne v zmysle tohto

zákona v spojení s exekučným zákonom už urobiť nemôže. A v tom vlastne spočíva základný problém, ktorý sa tu snaží čelný funkcionár bardejovského súdu zakamuflovať!“.

Sťažovateľ po prehodnotení všetkých skutočností dospel k názoru, že finančné zadost'učinenie, ktoré pôvodne požadoval priznať v sume 150 000 Sk je „... *hlboko poddimenzované...*“, a preto požiadal o jeho viacnásobné zvýšenie.

S názorom predsedu okresného súdu, že mu na základe právoplatného rozsudku, ktorý bol podkladom pre výkon rozhodnutia, nebolo prisúdené žiadne právo na prácu, sťažovateľ nesúhlasí. Podľa neho „*v ods. 1), §-u 61 v tom čase platného zákonníka práce sa explicitne uvádza, že pokiaľ organizácia dala pracovníkovi neplatnú výpoveď z pracovného pomeru, čo je bezpochyby aj môj prípad, pracovný pomer trvá i naďalej!*“. Z toho dôvodu, sťažovateľ tvrdí, že nebolo „... *potrebné vo výroku rozsudku, určujúcom, že výpoveď je neplatná, ešte aj osobitne vysloviť povinnosť zamestnávateľovi vziať neprávom prepusteného zamestnanca späť do práce...*“.

Napokon sťažovateľ odmieta tvrdenie predsedu okresného súdu, že „... *mne v tejto kauze nevznikla žiadna ujma*“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich podaniami, ktoré mu zaslali v priebehu konania, dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 79/05, II. ÚS 167/06).

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. E 182/98 od jeho začatia 25. mája 1998 [na základe návrhu podaného sťažovateľom, ktorým sa domáhal výkonu rozhodnutia na podklade rozsudku okresného súdu zo 16. januára 1991 sp. zn. 4 C 184/89 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 19. júla 1991 sp. zn. 18 Co 25/91, ktorými bolo určené, že výpoveď z pracovného pomeru daná sťažovateľovi jeho zamestnávateľom je neplatná] až do 13. decembra 2005, keď bolo zistené, že došlo k strate spisu, nebol vo veci urobený žiaden procesný úkon.

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj povahu veci a o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, b) správania účastníka konania a c) postupu súdu.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 4/03). Keďže

takto tomu bolo aj v danej veci, nepovažoval už ústavný súd vzhľadom na viac než sedemročnú nečinnosť okresného súdu za účelné analyzovať napadnuté konanie z hľadiska uvedených kritérií. Navyše, sťažovateľ sa na predĺžení konania žiadnym spôsobom nepodieľal.

Z tohto dôvodu ústavný súd rozhodol, že v konaní pred okresným súdom vedeným pod sp. zn. E 182/98 došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Pretože v zmysle zákona č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „OSP“) okresný súd už od 1. septembra 2005 nemá právomoc konať o predmetnom návrhu sťažovateľa na výkon rozhodnutia, neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd v danej veci rozhodol podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a prikázal okresnému súdu konať podľa osobitných predpisov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie pôvodne v sume 150 000 Sk a v podaní z 27. júna 2006 žiadal o jeho viacnásobné zvýšenie.

Podľa názoru ústavného súdu neprichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, a to z ďalej uvedených dôvodov.

Z vyžiadaného zrekonštruovaného súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. O E 182/1998 vyplýva, že podkladom výkonu rozhodnutia (exekučným titulom) na základe návrhu sťažovateľa na výkon rozhodnutia z 25. mája 1998 mal byť rozsudok okresného

súdu sp. zn. 4 C 184/89 zo 16. januára 1991 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 18 Co 25/91 z 19. júla 1991. Uvedený rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 2. augusta 1991.

Obsah výroku označeného rozhodnutia okresného súdu je nasledovný:

„Určuje, že výpoveď z pracovného pomeru daná odporcom navrhovateľovi listom zo dňa 14. 11. 1988 je neplatná.

Pripúšťa späťvzatie návrhu navrhovateľom v časti o náhradu mzdy a v tej časti konanie vo veci zastavuje.

Ukladá odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi na trovách konania 140,- Kčs v lehote 3 dní po právoplatnosti rozsudku.“

Výrok označeného rozsudku krajského súdu znie:

„Potvrďuje rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo výroku o neplatnosti výpovede a vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi na trovách odvolacieho konania 48,- Kčs do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

V napadnutom vykonávacom konaní sa sťažovateľ domáhal „... aby súd uložil povinnému povinnosť pridelovať mi prácu podľa pracovnej zmluvy, na ktorú mám predovšetkým zo zákona nárok alebo takú prácu, ktorá jej najviac zodpovedá“.

V návrhu na výkon rozhodnutia z 25. mája 1998 argumentoval sťažovateľ tým, že na základe predmetného rozsudku mu vzniklo právo na pridelenie práce podľa pracovnej zmluvy, pretože jeho pracovný pomer trvá.

Sťažovateľ sa teda v danej veci domáhal nariadenia výkonu rozhodnutia, ktorý súvisel výlučne s prvým výrokom citovaných rozhodnutí znejúcim na určenie právneho vzťahu a nie na plnenie.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej požiadavka na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (napr. I. ÚS 122/04, I. ÚS 4/06, II. ÚS 142/06).

Podľa § 257 OSP nariadiť a uskutočniť výkon rozhodnutia možno len spôsobmi uvedenými v tomto zákone.

Z uvedených skutočností je zrejmé, že v danom prípade prima facie nemôže ísť o výkon rozhodnutia žiadnym zo spôsobov uvedených v Občianskom súdnom poriadku v znení účinnom v relevantnom čase. Sťažovateľ teda nepodal návrh na výkon súdneho rozhodnutia, na základe ktorého by prichádzalo do úvahy dožadovať sa plnenia povinnosti, ale domáhal sa výkonu rozhodnutia týkajúceho sa výroku rozhodnutia znejúceho na určenie, (teda nie na vykonateľné plnenie), čo je okolnosť, ktorú ústavný súd nemôže nezohľadniť pri posudzovaní nároku na priznanie finančného zadosťučinenia.

Takáto okolnosť totiž v zásade bráni súdi konať vo veci, t. j. nariadiť a uskutočniť výkon rozhodnutia.

Ústavný súd poznamenáva, že z iného spisu ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 226/06) zistil, že sťažovateľ sa s odvolaním na rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 C 184/89 zo 16. januára 1991 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 18 Co 25/91 z 19. júla 1991 domáha pridelovania práce podľa pracovnej zmluvy a ďalších nárokov súvisiacich s neplatným rozviazaním pracovného pomeru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 263/95, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené.

Ústavný súd na základe uvedených skutočností rozhodol, že sťažovateľovi finančné zadosťučinenie nepriznal.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi jeho trovy.

Sťažovateľ, ktorý predložil spolu so sťažnosťou splnomocnenie pre advokáta na jeho zastupovanie pred ústavným súdom, si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú nešpecifikoval ani nevyčíslil.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a) až h) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) patrí advokátovi odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za právne úkon uvedené v označenom ustanovení vyhlášky. Pretože v predmetnom ústavnoprávnom konaní právny zástupca sťažovateľa neurobil žiadne písomné podanie a zo spisového materiálu taktiež nevyplýva, že by bol v spojitosti so sťažnosťou osobne vykonal nejaký úkon právnej služby, ústavný súd dospel záveru, že v danom prípade aplikácia ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde nie je odôvodnená.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2006